

יצחק טורצ'ין, 13.10.1917 - 17.4.2007

כתבה בתו של יצחק: ד"ר דניאלה טורצ'ין, פריז

הסיפור תחילתו בראשית המאה ה-20. לא בשטעטל, אלא בעיר קובל המאוכלסת בפולנים ויהודים. משפחה יהודית חיה בבית גדול יחסית, ברחוב בריסקה, לא רחוק מבית הספר העברי (ד"ר קלומל) ובקרבת הנהר טוריה שקופא בכל חורף. כותל אחד מבית זה ניצב עדיין בימים אלו.

רחוקים מנוחות מודרנית, הרחצה נעשית בגיגיות והשירותים הינם בחצר ללא מים זורמים.

רק בהיותו בן 17, יצחק הצעיר מגלה בנסיעה לקייב את אופן השימוש של השירותים. במשכו חוט התלוי מלמעלה הוא מגלה רעש גדול המפחיד אותו. הוא חושש שהוא שבר הכל (מתקן ההדחה - "ניאגרה" של פעם).

אביו, משה, מייצר סבון. אמו, חוה, מטפלת בחמשת ילדיה, שלושה בנים ושתי בנות. הם לא עשירים, אך גם לא עניים. בבית הם מדברים עברית, יידיש, רוסית ופולנית. הנושא שעליו דברו היה ההגירה, כי אז הגבולות היו פתוחים ויכלו לנוע פחות או יותר בקלות. חלק מבני המשפחה נסעו לאמריקה. האחרים שרצו ללכת בעקבותיהם עצרו בפריז ולא עזבו אותה. וזה המקרה של אחד האחים של אמו, לייב, שהיגר עם אשתו שרה-פרידה והתיישב בפריז. היא מקימה עסק סיטונאי של יבוא-יצוא והוא "לומד", מהמר בבורסה, קורא עיתונים ומספר בדיחות. כינויו היה "פופ" והוא שולט במשפחה. שבעה ילדים נולדו להם מאז צאתם מרוסיה ב-1905. שניים מהם מתו בעודם תינוקות. נשארו חמישה ובנוסף לילד שהשאירו ברוסיה ועכשיו מקווים שיצליחו להביאו אליהם.

בינתיים בקובל,

הילדים טורצ'ין (TOREZIN, TURCZIN) גדלים, לומדים בגימנסיה העברית אשר בעיר ומתוודעים לרעיונותיו של תאודור הרצל. אחת הבנות, מאיה, נישאה וטיפלה בתינוקה. השנייה, בלה, מחכה, לצערו הגדול של אביה, אשר אינו יכול לתת לה נדוניה שתאפשר לה למצוא בעל. הבן הצעיר ביותר, יצחק, הוא המבריק ביותר אינטלקטואלית בקרב בני המשפחה ובגימנסיה, נלהב מהפילוסופים של תקופת הנאורות וממדע המתמטיקה. הוא לומד בהתלהבות, בולע ספרים, מעורב בוויכוחים אין-סופיים עם מוריו וחבריו. הוא יודע שבעקבות ה"נומרוס קלאוזוס" המגביל את מספר הסטודנטים היהודים באוניברסיטאות, נמנע ממנו ללמוד במקום. שלושת האחים חברים ב"השומר הצעיר" ומתכננים את נסיעתם לפלשתינה כדי להימלט מהרדיפות ולתרום להקמת מדינה יהודית. הם מודעים לכך שלעזוב פירושו של דבר להיפרד סופית ממשפחתם ושאוּלֵי לא יתראו יותר לעולם.

1931: האח הבכור, פנחס, אחרי שחוה חיי קיבוץ ניסיוני פולני, עוזב הראשון. האח השני, מנדל, הולך אחריו ב-1935. החדשות מגיעות טיפין-טיפין. האנטישמיות מתעצמת, הפוגרומים לא פוסקים. השתלטות הכוללת של היטלר היא בלתי נמנעת. ב-16 באוקטובר 1938, אחרון האחים, יצחק, אחרי ציפייה ארוכה להשגת האשרה שלו, הנגרמת בגלל הפעלת מכסות ההגירה, יוצא גם הוא לדרכו ובקץ נסיעה מייגעת ברכבת ובאוניה הוא מגיע לפלשתינה. אחרי שהות קצרה בקיבוץ, הוא נרשם לאוניברסיטה העברית לחוגים מתמטיקה ופילוסופיה, מתלהב מהרצאותיו של מרטין בובר ומנהל חיי סטודנט עני אך נלהב. הוא משלב פעילות אינטלקטואלית בעבודה חקלאית בקיבוצים.

הדי-הרעמים הבאים מאירופה המתכוננת למלחמה מגיעים לפלשתינה תחת המנדט הבריטי. היחסים עם האנגלים והערבים אינם תמיד טובים. יצחק עובד בשירות "ההגנה" בגניבת נשק, בזמן שהוא מתגייס כשוטר במצריים.

1939: המלחמה פורצת באירופה. התקשורת עם העולם החיצוני היא יותר ויותר קשה עבור החלוצים. ב-1942 נודע ליצחק שהוריו וכן שתי אחיותיו ואחיינו נרצחו על-ידי הגרמנים שהובילו את כל תושבי העיר ליער, אילצו אותם לכרות את קברם לפני שחיסלו אותם.

אז יצחק מתגייס בהתנדבות לבריגדה היהודית של הצבא הבריטי. על כתפיות מדיו תפור מגן דוד צהוב: על כך הוא גאה מאוד. תחת הדגל היהודי, בחיק הצבא הבריטי, הוא נלחם בחזיתות השונות, בעיקר באיטליה, במונטה קסינו, בפאנזה, שם הוא נפצע. בהיותו מאושפז בבית החולים בסיינה נודע לו על התבוסה של גרמניה.

ההמשך בפריז,

תוך חופשה אחת מיחידתו, הוא מגיע לפריז ביודעו ששם יש לו משפחה. אז הוא פוגש את צעירת הבנות, סוזן, שעל קיומה לא ידע. סיפור אהבה רב משמעות נולד. לאחר שחרורו הוא חוזר, נושא אותה לאשה וגורלו נחתם בצרפת, שם נולדים שלושת ילדיהם: דליה, דניאלה ולוסיין. הוא גומר לימודי רפואה, עובד כרופא רדיולוג וגסטראונטרולוג בבית חולים. לאחר שסייע לרעייתו בפעילות העסקית, הוא מקדיש את זמנו לאהבותיו הנצחיות: פילוסופיה, מדעים ומתימטיקה. הוא יושב בפריז, אוהב את צרפת, לבו בישראל שם צמחה והתרבתה משפחה ענפה שאתה הוא מקיים קשר מתמיד. יצחק ניהל פה וגם שם חיים עשירים במפגשים ידידותיים ומאתגרים. הוא היה ידידיהם ולעיתים מדריכם של מספר פילוסופים. בדרך זו הוא המשיך בלי הרף את חילופי הדעות האינטלקטואליים והעברת הידע הרחב שלו לאחרים.

סוזן נפטרה לפני חמש וחצי שנים ואבלו היה כבד. נוסף לכך, באותו הזמן הוא נלחם באומץ במחלתו. בקטעי חייו האחרונים הוא היה מוקף בילדיו ובנכדותיו פלורייין והלויז וכן נהנה מחום שהרעיפו עליו ידידיו הרבים שנשארו נאמנים עד ימיו האחרונים.

הכרך המהודר והמשופשף של שירי המשורר הצרפתי ורלן, שנמצא למרגלות כורסתו, היה פתוח בעמוד בו הופיע אחד השירים האהובים עליו:

"דמעות זולגות בלבי

כמו טיפות היורדות, על העיר הגשומה

מהי כמיהה זו

החודרת לתוך הלב שלי"...

יצחק בישראל

בבריגדה היהודית

שירות